

Till Ålands lagting

Analys och nya arbetsmetoder krävs för framgångsrik reform av självstyrelselagen

Konflikterna och frånvaron av framgångar i relation till frågor som berör Helsingfors kräver nya arbetsmetoder. Efter den långa och svåra processen att få fram en ny självstyrelselag för Åland står landskapet kvar med förhoppningar om en gemensam arbetsgrupp. Nästa möjliga årtal för en ny självstyrelselag är först 2028. För att lyckas bättre nästa gång kräver den nuvarande situationen att parterna tillsammans gör en analys av varför man inte nått framgång i den nuvarande processen. Mot bakgrund av denna analys bör man finna nya arbetsmetoder som är effektivare för att komma till resultat och uppnå ett förtroendefullt samarbete på tjänstemannanivå och politiskt. Lagtingets självstyrelsepolitiska nämnd bör ges delaktighet om resultaten i arbetet.

FÖRSLAG

**Rubrik i den allmänna motiveringen: 3. ÅLAND I VÄRLDEN
OCH SJÄLVSTYRELSENS UTVECKLING**

Sida: 17

Följande text läggs till: "En analys av varför processen med nuvarande självstyrelselag misslyckats genomförs och mot bakgrund av denna analys införs gemensamt medvetet nya arbetsmetoder som är mer effektiva i att uppnå konkreta resultat."

Mariehamn den 11 november 2022

Camilla Gunell

Jessy Eckerman

Nina Fellman

Till Alands lagting

Reformbehov för kommunerna

Landskapsregeringen fortsätter i budget 2023 på den inslagna vägen vad gäller kommunerna. Genom kraftigt ökad finansiering av kommunernas ekonomi undviker man att sätta något förändringstryck eller några krav på strukturella förändringar på kommunfältet. Det gör man dels genom reviderade landskapsandelar så att de bättre motsvarar faktiska kostnader, i sig en bra sak, och dels genom en betydligt generösare kompensation av avdrag än tidigare.

I dagsläget är det förmodligen nödvändigt för att trygga kommuninvånarnas rätt till trygghet och service, men det är ett i längden mycket dyrt och ohållbart sätt att leda landskapet som helhet. Av vice lantrådets budgetpresentation kan man förstå att den aviserade kriskommunslagstiftningen med de kriterier och processer som där finns inte kommer att nå lagtinget under mandatperioden, eftersom det nu anses mindre bråttom.

Det är att effektivt stoppa huvudet i sanden, för de olösta problem, inte bara ekonomiska, utan klimat- och miljömässiga, sociala och demokratiska, som den bräckliga kommunstrukturen medför, finns alla kvar.

Eftersom det i dagsläget saknas en riktning och ett ledarskap i frågan kommer under denna mandatperiod inget att hända. Att gå tillbaka till gamla lösningar är heller inte fruktbart. En trovärdig väg framåt förutsätter en gemensam problembeskrivning, en samsyn kring att landskapsregeringen bör spela en aktiv roll i processen och ett tidsperspektiv på åtminstone två mandatperioder.

Givet att vi under den återstående tiden av mandatperioden inte kommer att se några förändringar borde tiden ägnas åt att hitta en plattform för ett kommande arbete som är oberoende av växlande majoriteter. Det förutsätter en politisk mognad och konstruktivitet som idag saknas.

Det finns flera stötestenar.

När det gäller skärgårdskommunerna saknas den ekonomiska logiken för ett samgående, samtidigt som förutsättningarna för självständiga kommuner år för år utarmas. Här borde man börja titta på någon form av asymmetrisk konstruktion där det vore möjligt att genom avtal föra över kommunala ansvarsområden till exempel till Mariehamn. Sådana exempel finns i dansk lagstiftning, där öar förblivit självständiga kommuner men avtalat bort skötseln av vissa uppgifter.

Oberoende av hur man ser på kommande samgåenden har det visat sig att kommunstrukturlagen i sig förutsätter en tungrodd och byråkratisk process som är illa lämpad att hantera så olika och så resursmässigt svaga kommuner som vi idag har på Åland. En revidering av lagstiftningen utgående från den åländska verkligheten kunde alltså vara en startpunkt.

Rubrik i den allmänna motiveringen: Fokusområde 5 - Stabil offentlig ekonomi och modernisering av landskapsförvaltningen

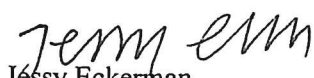
Sida: 11

Följande text läggs till: "Ett sista stycke tillfogas: Ett prioriterat område för landskapsregeringen är att hitta hållbar och framkomlig väg för en förnyad och mer robust kommunstruktur. I arbetet ska ingå en översyn av gällande lagstiftning och en ambition att hantera kommunfrågan långsiktigt över mandatperioder."

Mariehamn den 11 november 2022

Nina Fellman

Jéssy Eckerman

Camilla Gunell

Ålands lagting

Lagtingsledamot
Nina Fellman m.fl.

BUDGETMOTION nr 3/2022-2023

Datum
2022-11-11

Till Ålands lagting

Paf-medel regleras tydligt i lag

Landskapsregeringen föreslår i budget för 2023 ett uttag från Ålands penningautomatförening på 32 700 000. Det fördelas till föreningslivet, till olika utvecklingsprojekt och 10 miljoner till att bygga upp en "intern fond" för att trygga den tredje sektorns framtid. Citationstecknen är landskapsregeringens. Så dåligt underbyggt är förslaget att man till och med i budgeten måste ha ett förbehåll för att man inte riktigt vet vad det är man sätter pengar till. Samtidigt aviseras att man avser utreda och genomföra en ekonomisk överföring "likt dividendutdelning". Detta har man kommit fram till efter att under tre års tid diskuterat frågan, tillsatt och avslutat två parlamentariska referensgrupper samt i arv från den förra regeringen fått ett förslag om en fond för utveckling och grön omställning där Paf-pengar på ett reglerat sätt kunde komma till nytta.

Ingenstans nämns att denna process ska involvera de självklara aktörerna, det vill säga de grundande föreningarna och tredje sektorns föreningar som idag får sin verksamhet finansierad genom Paf-medel.

Landskapsregeringen har, om man kunnat komma överens, haft alla möjligheter att inleda ett nödvändigt lagstiftningsarbete för att definiera och ge svar på dessa frågor. Det har man inte gjort.

FÖRSLAG

Kapitel: 350 Penningautomatmedel

Motivering: Föreslås att i texten på s 55 stryks det första stycket och det tredje stycket samt att följande text istället läggs till:

"Landskapsregeringen återkommer efter utredning med ett förslag till ändrad lagstiftning för hanteringen av överskott från Ålands penningautomatförening. I utredning hörs särskilt de grundande föreningarna och tredje sektorn.

samt

Moment: 89250 Avkastning av Ålands penningautomatförenings verksamhet

Ändring av anslag: Sänks med 10 000 000 euro

Momentmotivering: I momentmotivering på sid 180 stryks meningen "Därtill föreslås 10 000 000 "fonderas" för att trygga den tredje sektorns framtida verksamhet."

Mariehamn den 11 november 2022

Nina Fellman

Jessy Eckerman

Camilla Gunell

Till Ålands lagting

Nordisk modell för finansiering av public service

Under en period på drygt tio år har alla nordiska länder valt att avskaffa licensavgiften och ersätta den med en skattemodell. Tanken bakom skiftet är att skapa en mer långsiktig och teknikneutral finansiering för public service-medierna. Också på Åland har TV-licensen omvandlas till en mediaavgift sedan 2021 som uppbärs via skattesystemet. I alla nordiska länder handlar det om en plattformsnötral skatt. Skatten kan vara utformad som en särskild skatt för public service, som en vanlig skatt eller som ett reducerat grundavdrag. När det gäller nivån på skatten har Finland, Sverige och Norge valt en inkomstrelaterad modell, medan Island och Danmark har modeller där alla betalar lika, oberoende av inkomst. En tredje skillnad är om avgiften ingår i eller hålls utanför de årliga budgetförhandlingarna. I Finland finansieras Yle sedan 2013 via en särskild skatt, som kallas rundradioskatten eller Yle-skatten. Skatten hålls utanför statsbudgeten, är inkomstbaserad och motsvarar 2,5 procent av den beskattningsbara inkomsten. Som mest betalar en person 163 euro i rundradioskatt per år. Yle-skatten ska enligt lag indexregleras varje år, så att den motsvarar kostnadsnivån. I alla länder söker man en finansieringsmetod som säkrar public service oberoendet och armlängdsavstånd till beslutsfattarna. Dessa principer är viktiga när det åländska systemet nu ska utvärderas och nya utredningar i frågan sjösätts.

FÖRSLAG

Moment: 27000 Radio- och TV-verksamhet, överföringar (F)

Sida: 47

Följande text läggs till momentmotiveringen:

”Utredningarnas inriktning och överväganden om nya finansieringsmodeller för public service följer principerna för de nordiska ländernas finansieringsmodeller och uppfyller kraven om ett armlängds avstånd för att värna public service mediernas oberoende.”

Mariehamn den 11 november 2022

Camilla Gunell

Jessy Eckerman

Nina Fellman

Ålands lagting

Lagtingsledamot
Camilla Gunell m.fl.

BUDGETMOTION nr 5/2022-2023

Datum
2022-11-11

Till Ålands lagting

Ändrade gränser för barnomsorgsavgiften

Inkomstgränserna för dagisavgifterna höjdes i riket från och med augusti, vilket betyder att drygt 20 000 fler familjer får avgiftsfri småbarnspedagogik för sina barn. Detta för att hjälpa barnfamiljer i en tid då inflation, höjda räntor, mat och energikostnader gör vardagen ekonomiskt tung för familjerna. De största förändringarna syns för familjer med låga inkomster och för dem med medelhöga inkomster. Exempelvis en fyrapersoners familj (två föräldrar, två barn) med en inkomst på 4 300 euro i månaden sammanlagt, sparar i framtiden upp till 188 euro per månad i dagisavgifter. Det betyder besparingar på cirka 2 250 euro i året. En ensamförsörjande förälder som tjänar 4 300 euro i månaden och har två barn sparar 144 euro i månaden, vilket motsvarar över 1 700 euro i året. Inkomstgränserna har därmed höjts med 31 procent. Avgifterna som tas ut för syskon sänktes också. På Åland har vi egen lagstiftning för barnomsorgen och landskapsregeringen behöver därför komma med en lagframställning som ändrar dessa gränser om man vill lätta den ekonomiska bördan för de åländska barnfamiljerna. Lagändring samt kostnadsberäkning bör ges till lagtinget i skyndsam ordning.

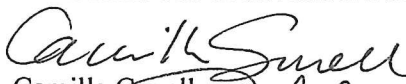
FÖRSLAG

Moment: 41000 Övriga sociala uppgifter, verksamhet

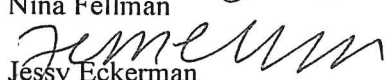
Sida: 64

Följande text läggs till motiveringen: "Landskapsregeringen lagstiftar i skyndsam ordning om nya inkomstgränser för barnomsorgsavgifterna för att på motsvarande sätt som i riket underlätta den ekonomiska situationen för åländska barnfamiljer."

Mariehamn den 11 november 2022

Camilla Gunell

Nina Fellman

Jessy Eckerman

Till Alands lagting

Inför kalhyggesfritt skogsbruk

För skogsägare och för landskapet som skogsägare som är inriktade på ekonomiskt och ekologiskt hållbar virkesproduktion borde kalavverkningsfria metoder införas. Under hösten har många som rört sig i svampskogen förvånats över hur mycket skog som försvunnit från Åland. Kalavverkning som metod borde överges för modernare skogsbruk som tar hänsyn till de naturvärden som finns i de åländska skogarna. Kontinuitetsskogsbruk är en relativt ny metod jämfört med traditionell skogsodling. Vid kontinuitetsskogsbruk är virkesmängderna som fås i samband med en avverkning vanligen mindre än när skogen avverkas på traditionellt sätt. Å andra sidan är skogsvårdskostnaderna lägre vid kontinuitetsskogsbruk. Många undersökningar visar att traditionella avverkningsmetoder ger en avkastning från skogen som i euro är 20–30 procent större än vid kontinuitetsskogsbruk. Kontinuitetsskogsbruk ger däremot mer regelbundna inkomster.

Med tanke på klimatförändringen, hotet från skadedjur som granbarkborre samt för bevarandet av den åländska skogens attraktionsvärde för rekreation, svamp- och bärplockning behöver åländskt skogsbruk också moderniseras och finna nya alternativa vägar framåt exempelvis genom ett hyggesfritt skogsbruk.

FÖRSLAG

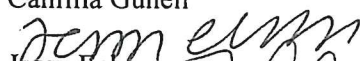
Kapitel: 640 Främjande av skogsbruket

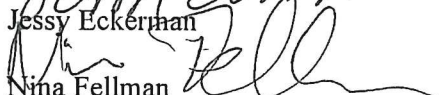
Sida: 110

Följande text läggs till kapitel motiveringen: "Landskapsregeringen för fram nya metoder inom skogsbruket för ett mer hållbart och långsiktigt värnande av den åländska skogen och dess naturvärden i enlighet med principerna för kalhyggesfritt kontinuitetsskogsbruk."

Mariehamn den 11 november 2022

Camilla Gunell

Jessy Eckerman

Nina Fellman

Till Alands lagting

Landskapet söker ett breddat ägande av Högskolan på Åland med utbildningsaktörer i riket eller Sverige

Högskolan på Åland har i många år lidit av olika hinder för utveckling, en del av dessa har man möjligen åtgärdat, andra inte. Efter att tre styrelsemedlemmar lämnat sina uppdrag under 2022 vittnar det om fortsatta strukturella svårigheter för organisationen. Den pågående processen för bolagisering föreslås också läggas på is. Landskapet Åland inrättade Högskolan på Åland för snart 20 år sedan. En vital utbildningsanordnare på yrkeshögskolenivå är viktig för samhällets utveckling och kompetensförsörjning. De mångaåriga svårigheterna visar att man nu måste söka nya vägar för att finansiera och leda verksamheten. Landskapet behöver söka fler ägare till högskolan för att stärka kompetens och kapital, studerandeflöden och öka utbildningslinjernas attraktionskraft. Som en del i en större utbildningshelhet tillsammans med andra lärosäten och utbildningsanordnare som samarbetsparter har högskolan på Åland möjlighet till utveckling. Sådan kan sökas i riket, exempelvis i Åbo Akademi, Arcada, Novia eller i lärosäten i Sverige. Med ett breddat ägande kan landskapet Åland bibehålla och utveckla en framgångsrik lokal utbildning på yrkeshögskolenivå.

FÖRSLAG

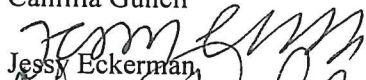
Kapitel: 535 Utbildningsverksamhet

Sida: 90

Följande text läggs till kapitlemotiveringen: "Landskapet inleder en process för att söka ett breddat samägande av Högskolan på Åland med utbildningsaktörer som exempelvis Åbo Akademi, Novia, Arcada eller lärosäten i Sverige i syfte att stärka och utveckla Högskolan på Åland."

Mariehamn den 11 november 2022

Camilla Gunell

Jessy Eckerman

Nina Fellman

Ålands lagting

Lagtingsledamot
Camilla Gunell m.fl.

BUDGETMOTION nr 8/2022-2023

Datum
2022-11-11

Till Ålands lagting

Stärkt beredskap med anledning av klimatförändringar

Klimatförändringarna kommer att innebära nya situationer och faror också för Åland. Att den globala temperaturen ökar påverkar havet, havsnivåer, den biologiska mångfalden, kraftigare nederbörd och stormar och mer intensiv torka. Hur Ålands beredskap ser ut för olika scenarion som följer i klimatförändringens spår är viktiga att simulera för att kunna möta olika typer av faror och hotbilder. I Sverige gör SMHI kvalificerade simuleringar över hur exempelvis väderleksfenomen kan se ut och vilken beredskap samhället behöver för att möta dessa och trygga sin befolkning och deras egendom. Det är mycket viktigt att också Åland stärker sin beredskap på detta område. Eftersom detta är en fråga om säkerhet föreslås initiativet tas som en beredskapsfråga och förvaltningsmässigt åligga regeringskansliet.

FÖRSLAG

Kapitel: 210 Regeringskansliet

Sida: 33

Följande text läggs till: "En beredskapsstrategi för att möta olika scenarion som uppstår till följd av klimatförändringarna tas fram."

Mariehamn den 11 november 2022

Camilla Gunell

Jessy Eckerman

Nina Fellman

Ålands lagting

Lagtingsledamot
Jessy Eckerman m.fl.

BUDGETMOTION nr 9/2022-2023

Datum
2022-11-11

Till Ålands lagting

Ny organisering för skärgårdstrafik och hamnar

Inget politikområde är så direktstyrt från ministern som trafiken. Inom andra avdelningar finns underlydande myndigheter med egna styrelser eller myndighetsledning. Med tanke på den senaste tidens svårigheter att finna långsiktiga lösningar inom skärgårdstrafiken så bör man överväga en ny form av organisering för skötseln av skärgårdstrafiken, för upphandling av trafik, fastställa turlistor och det kontinuerliga utformandet av standardiserade hamnar samt anskaffande av nytt miljövänligt tonnage. Satsningarna inom trafiken behöver göras på mer affärsmässiga grunder och frågorna om en långsiktig och stabil skärgårdstrafik mår bra av ett längre avstånd från den politiska styrningen och själva utförandet av verksamheten. Landskapet skulle i så fall få mera en beställarroll i relation till bolaget. Man kan jämföra statens roll i relation till det statligt ägda Finferries. En möjlighet vore att utveckla exempelvis Långnäs Hamn till ett hamn och rederibolag.

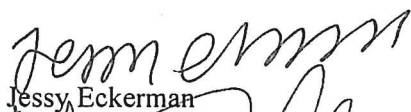
FÖRSLAG

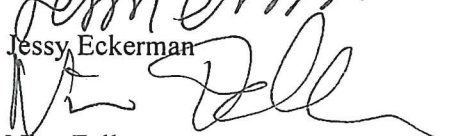
Kapitel: 700 Allmän förvaltning

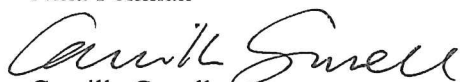
Sida: 115

Följande text läggs till kapitelmotiveringen: "Landskapsregeringen utreder möjligheten att bilda ett under landskapet lydande rederi i syfte att bolagisera utförandet av skärgårdstrafiken, hamnarna och den kringliggande infrastrukturen. Rederiet har som ansvar att upphandla, driva och anskaffa klimatanpassat tonnage i enlighet med landskapets omställningsplan."

Mariehamn den 11 november 2022

Jessy Eckerman

Nina Fellman

Camilla Gunell

Ålands lagting

Lagtingsledamot
Camilla Gunell m.fl.

BUDGETMOTION nr 10/2022-2023

Datum
2022-11-11

Till Ålands lagting

Klarlägg syftet med eventuellt markbyte för Svinö

Landskapsregeringen föreslår att ett markbyte görs mellan Svinö holme och de marker på Kungsö som Mariehamns stad nyligen fått genom ett testamente. Det är mycket viktigt att Åland får fler markområden för rekreation och som är öppna för alla. Åland behöver också fler skyddsvärda områden som kan utgöra Natura 2000. Om lagtinget ska ge sin fullmakt till detta markbyte är det viktigt att lagtinget är införstådda med hur markområdena i framtiden ska komma att användas. Svinö holme har visat sig vara mycket svår att exploatera till ett bostadsområde, särskilt vägdragningar och markägarfrågor är mycket problematiska. Om Svinö alls kan exploateras i enlighet med de planer som staden haft är därför mycket oklara. Däremot kan Svinö vara ett utmärkt och tillgängligt rekreationsområde. Kungsö-markerna som staden äger borde åtminstone delar av få skyddas som ett Natura 2000 område. Frågan är om inte dessa två syften kan förverkligas med nuvarande ägare, dvs landskapet och Mariehamns stad och i sådana fall behöver markbytet inte alls äga rum.

FÖRSLAG

Moment: 89230 Landskapets fastighetsverk

Sida: 179

Ändring av motiveringen: Under rubriken Fastighetsförsäljning och fullmakter för långtidsarrenden läggs följande text till:

”Landskapsregeringen klargör syftet med markbytet av Svinö holme innan affären äger rum. Svinö holme bör utvecklas för rekreationssyfte och detta kan troligen förverkligas också med landskapet som ägare.”

Mariehamn den 11 november 2022

Camilla Gunell

Jessy Eckerman

Nina Fellman

Ålands lagting

Lagtingsledamot
Camilla Gunell m.fl.

BUDGETMOTION nr 11/2022-2023

Datum
2022-11-11

Till Ålands lagting

Nytt tandvårdsprogram från 2023

Det tandvårdsprogram som togs fram 2018 har snart fem år på nacken. Den sakkunniggrupp som tog fram programmet hade i uppgift att utvärdera tillgången till tandvården ur ett jämlikhetsperspektiv genom att värdera hur fler ekonomiskt utsatta patientgrupper kunde ges rätt till den offentliga tandvården samt föreslå andra eventuella förändringar i syfte att öka en jämlik tandhälsa. Ett konkret resultat blev att kostnader för tandvården exempelvis från 2019 inkluderades i högkostnadsskyddet. Flera andra åtgärder har också förverkligats. Nu är det dags att evaluera programmet och anta nya målsättningar i syfte att förbättra folkhälsan på tandvårdsområdet.

FÖRSLAG

Kapitel: 420 Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter

Sida: 68

Följande text läggs till motiveringen: "Tandvårdsprogrammet från 2018 evalueras och ett nytt program tas fram under året som ger fler socioekonomiskt motiverade grupper tillgång till den allmänna tandvården."

Mariehamn den 11 november 2022

Camilla Gunell

Nina Fellman

Jessy Eckerman

Ålands lagting

Lagtingsledamot
Camilla Gunell m.fl.

BUDGETMOTION nr 12/2022-2023

Datum
2022-11-11

Till Ålands lagting

Vatten- och avlopp som avgörande samhällsfrågor

I Sverige talar man om vikten av vattenförsörjning och vattenbrist som frågor som kan leda till ännu större kriser än energi. På Åland står vi inför avgörande satsningar på vatten- och avlopp om dessa frågor inte inom de kommande åren ska bli konkreta hinder för samhällsutvecklingen och ett växande Åland. För kommuner på andra ställen, långt större kommuner än de vi har på Åland, är dessa infrastrukturella frågor för stora att hantera. De kräver en medveten och långsiktig fysisk samhällsplanering och även stora ekonomiska insatser, exempelvis för att förverkliga en ny vattentäkt på Åland för att säkra upp tillgången på dricksvatten. Landskapets roll borde vara att proaktivt arbeta med den övergripande infrastrukturen inom avlopp och vatten samt söka EU-medel för att finansiera de satsningar i vatten och avloppsnät och infrastruktur som nu måste göras.

FÖRSLAG

Kapitel: 710 Planlägnings- och byggnadsväsendet

Sida: 116

Ändring av motivering: Följande text läggs till under rubriken Fysisk strukturutveckling:

”Vatten och avloppsfrågorna lyfts upp till en ny nivå av samhällsavgörande frågor som kräver landskapets fulla uppmärksamhet gällande fysisk planering samt finansieringslösningar för en ny VA-infrastruktur.”

Mariehamn den 11 november 2022

Camilla Gunell

Jessy Eckerman

Nina Fellman

Till Ålands lagting

Stärk stödinsatserna i yrkesgymnasiet

Fler ungdomar i Ålands yrkesgymnasium är i behov av särskilt stöd. Detta på grund av pandemi och distansstudier, åtgärdsprogram, inlärnings svårigheter eller andra modersmål än svenska. Orsakerna kan vara många. Det är viktigt att det finns tillräckliga resurser så att de studerande klarar av sin examen samt kan uppnå en god nivå på både sina teoretiska ämnen och yrkesämnen. Situationen för speciallärare och assistentlärare i skolan är fortfarande alltför pressad och de som arbetar i skolan med dessa insatser har en alltför tung arbetsbörda. Tillräckliga insatser för studerande i behov av extra stöd hjälper också den psykiska ohälsan bland unga och utredningar visar att många ungdomar på Åland kämpar med sin psykiska hälsa.

FÖRSLAG

Moment: 85500 Ålands gymnasium, verksamhet

Ändring av anslag: Ökas med 50.000 euro

Momentmotivering: *Följande text läggs till motiveringen:* Anslaget höjs för att stärka stödinsatserna i yrkesgymnasiet för studerande i behov av extra inlärningsstöd.

Mariehamn den 11 november 2022

Camilla Gunell

Jessy Eckerman

Nina Fellman

Ålands lagting

Lagtingsledamot

Nina Fellman m.fl.

BUDGETMOTION nr 14/2022-2023

Datum

2022-11-11

Till Ålands lagting

Extra barnbidrag till åländska familjer

Även 2023 kommer att bli ett tufft år för många åländska familjer. Levnads-kostnaderna stiger, räntorna stiger, hyror, avgifter, mat, kläder, blöjor, resor, värme, bränsle och el blir dyrare.

I en sådan situation är det samhällets ansvar att på de sätt som står till buds hjälp till, både så att familjer kommer över puckeln och så att pengar går vidare till det åländska näringslivet som också får bära högre kostnader.

I den åländska verktygslådan finns inte möjligheten att påverka pensioner, men barnfamiljerna kan vi hjälpa, på samma sätt som man gått in för i riket. Ett extra barnbidrag är lätt att genomföra och träffar sin målgrupp.

FÖRSLAG

Moment: 41010 Övriga sociala uppgifter, överföringar

Ändring av anslag: ökas med 770 000 euro

Momentmotivering: "Under år 2023 utbetalas, efter nödvändig temporär lagändring, ett extra barnbidrag till åländska barnfamiljer."

Mariehamn den 11 november 2022

Nina Fellman

Jessy Eckerman

Camilla Gunell

Till Ålands lagting

Digital transformering, inte fler systemutvecklare

När digitaliseringen av den åländska offentliga sektorn tog fart bildades ÅDA för att erbjuda it-tjänster till det offentliga Åland. Kungstanken var samordning, gemensam utveckling och upphandling. Landskapet skulle inte konkurrera med privata it-bolag och inte utveckla egna sårbara system som sedan måste förnyas till dyra kostnader.

Säkerligen gjordes misstag på vägen, men strategin och den bärande tanken var riktig. Nu går landskapsregeringen med hull och hår in för egen systemutveckling, samtidigt som man inte ger klart besked om vad man avser med ÅDA eller hur den digitala transformeringen av landskapsförvaltningen ska gå till, så att man faktiskt börjar jobba på nya sätt och kan använda de nya systemen.

Detta är ett vägval som riskerar bli oerhört kostsamt för landskapet, och som bör göras på ett transparent och öppet sätt. Det kan inte vara den rätta vägen för en pytteliten aktör som Ålands landskapsregering att mot all annan utveckling på området bestämma sig för att utveckla egna program.

FÖRSLAG

Moment: 21200 Utgifter för digitalisering och informationsteknologi

Ändring av anslag: sänks med 218.500 euro

Momentmotivering: Motiveringen på sid 36 sista stycket ändras till:

”Ytterligare resurser för systemutveckling anslås när ett strategiskt beslut tagits om framtiden för ÅDA och hur det offentliga Ålands digitalisering bäst drivs framåt på ett hållbart sätt.”

samt

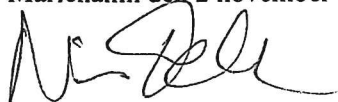
Moment: 921200 Digitalisering och informationsteknologi, investeringar,

Ändring av anslag: sänks med 80.000 euro

Momentmotivering: Sista meningen under rubriken Fullmakt ändras till:

”Ytterligare resurser för systemutveckling anslås när ett strategiskt beslut tagits om framtiden för ÅDA och hur det offentliga Ålands digitalisering bäst drivs framåt på ett hållbart sätt.”

Mariehamn den 2 november 2022

Nina Fellman

Jessy Eckerman

Camilla Gunell

Ålands lagting

Lagtingsledamot
Nina Fellman m.fl.

BUDGETMOTION nr 16/2022-2023

Datum
2022-11-11

Till Ålands lagting

Gymnasieutbildning för alla ungdomar

Utbildning är nyckeln till ett stabilt, bärkraftigt och välmående samhälle. Med en god utbildning kan också de mindre bemedlade göra en klassresa, i sig en garanti för ett mer jämlikt samhälle där social mobilitet är möjlig. Den åländska gymnasieskolan, både Ålands lyceum och Ålands yrkesgymnasium, är idag inte kostnadsfria för de studerande. De flesta men inte alla ungdomar skaffar sig en gymnasieutbildning. I Finland har man genomfört en stor gymnasiereform i syfte att se till att alla ungdomar har minst en utbildning på gymnasienivå och att ingen hindras att skaffa sig en utbildning av ekonomiska skäl. Den utvidgade läroplikten utgör en helhet där man både garanterar målet att få en väl utbildad befolkning, och att skolan på riktigt är kostnadsfri. Landskapsregeringen har valt en annan krångligare och dyrare väg, genom att dels avse bygga upp egna system för det kostnadsfria gymnasiet, dels under två år utreda hur man ska samordna det som redan finns av resurser för att stöda elever, utan att det är en läroplikt det handlar om. Det är ett tidskrävande och dyrt sätt att försöka åstadkomma samma rättigheter för åländska studerande som de finländska ungdomarna redan har. Åländska ungdomar hamnar alltså på grund av självstyrelsen i en sämre ställning, och det är inte acceptabelt.

FÖRSLAG

Rubrik i den allmänna motiveringen: Fokusområde 1 - Jobb, utbildning, företagande och andra meningsfulla sysselsättningar

Sida: 8

Ändring av motivering: Stycket "Landskapsregeringen driver två viktiga utvecklingsprojekt...gymnasielagen som är under beredning." ändras till:

"Landskapsregeringen avser efter utredning lagstifta om en helhet kring utvidgad läroplikt, kostnadsfri gymnasieutbildning och stöd för alla studerande att erhålla en gymnasieexamen genom en fulltextlag med utgångspunkt i den finländska lagstiftningen om utvidgad läroplikt. Reformen finansieras genom en justering av det åländska studiestödet för gymnasiestuderande."

Mariehamn den 2 november 2022

Nina Fellman

Jessy Eckerman

Camilla Gunell

Ålands lagting

Lagtingsledamot
Nina Fellman m.fl.

BUDGETMOTION nr 17/2022-2023

Datum
2022-11-11

Till Ålands lagting

Tillräcklig beredskap vid ÅMHM

Under hösten och vintern inleds MKB-processer för att bygga storskalig havsbaserad vindkraft på Åland. Landskapsregeringen begär en fullmakt för att arrendera ut vattenområden, man har tillsatt ett ministerutskott och förhoppningsvis pågår ett arbete med att förtydliga lagstiftningen kring planeringen och hur intäkterna till det åländska samhället ska uppbäras. Den myndighet, Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, som nu på ett för ålänningarna trovärdigt och opartiskt sätt ska göra bedömningarna kring vilka konsekvenser utbyggnaden får har dock inte fått resurser för att göra sitt jobb på ett bra sätt. Man har i budgeten fått en ny tjänst som miljöinspektör, vilket man äskat om i flera år för att klara av den löpande arbetsbördan. Det finns alltså inte en rimlig möjlighet att klara det stora arbete som behövs för att göra miljökonsekvensbedömningar av stora nya vindkraftsprojekt med mindre än att man sätter allt annat arbete åt sidan. Många av de områden som berörs av en miljökonsekvensbedömning av havsbaserad vindkraft är därtill områden där det inte finns specialkompetens vid ÅMHM.

FÖRSLAG

Moment: 84810 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet verksamhet

Ändring av anslag: ökas med 100 000 euro

Momentmotivering: Följande text läggs till: "Till myndighetens förfogande finns ett anslag för anlitande av konsulter och inköp av specialkompetens för att möjliggöra en snabb och saklig behandling av ansökningar om miljötillstånd för storskalig havsbaserad vindkraft."

Mariehamn den 11 november 2022

Nina Fellman

Jessy Eckerman

Camilla Gunell

Alands lagting

Lagtingsledamot

Nina Fellman m.fl.

BUDGETMOTION nr 18/2022-2023

Datum

2022-11-11

Till Alands lagting

Skärgårdsmeddelande före Prästösundsbro

Landskapsregeringen har under lång tid utlovat ett skärgårdsmeddelande som ska staka ut vägen framåt för skärgårdstrafiken. Alla strukturella trafikinvesteringar i skärgården bör därför komma som en följd av den helhetsplanen, inte som följd av regeringens politiska godtycke. En bro över Prästösund är ett strukturellt vägval som i högsta grad påverkar den framtida helheten i skärgårdstrafiken, och bör alltså ingå i den helheten.

FÖRSLAG

Moment: 976000 Infrastrukturinvesteringar (R), s 188

Momentmotivering: Föreslås att meningen "Under året återaktiveras arbetet med Prästösundsbron." stryks.

Mariehamn den 11 november 2022

Nina Fellman

Jessy Eckerman

Camilla Gunell

Ålands lagting

Lagtingsledamot

Jessy Eckerman m.fl.

BUDGETMOTION nr 19/2022-2023

Datum

2022-11-11

Till Ålands lagting

Nej till förstudie om Föglötunneln

Landskapsregeringen föreslår ett anslag om 500.000 euro för ytterligare utredningar och provborrningar för Föglö-tunneln. Det är inte längre befogat eller ansvarsfullt att använda pengar på ett projekt som saknar parlamentariskt stöd för att förverkligas. Projektet har sedan länge visat sig vara för kostsamt att genomföra. Landskapsregeringen har dessutom ännu inte presenterat en långsiktig plan för skärgårdstrafiken, och det råder stor oenighet också bland regeringspartierna. Skärgårdstrafiken är en mycket större helhet där det behövs krafttag och pengar på att byta ut den ålderstigna flottan till nytt fossilfritt tonnage.

FÖRSLAG

Moment: 976000 Infrastrukturinvesteringar (R)

Ändring av anslag: sänks med 500 000 euro

Momentmotivering: Följande text stryks; ”Inom projektet fast förbindelse till Föglö påbörjas en förstudie, inklusive geotekniska och geologiska undersökningar i syfte att kartlägga förutsättningarna för projektets genomförande. För arbetet ingår ett anslag om 500.000: Materialet skall även ligga till grund för en ansökan om extra anslag.”

Mariehamn den 11 november 2022

Jessy Eckerman

Nina Fellman

Camilla Gunell

Till Ålands lagting

Konkretisera stödet för personer i behov av specialpedagogiska insatser

Landskapsregeringen behöver konkretisera stödet för barn, ungdomar och vuxna i behov av specialpedagogiska insatser. Ålands Socialdemokrater driver på frågan tillika som påtryckningar och upprop från intresseorganisationer frekvent förekommer men ännu har inget konkret presenterats. Stödet för ungdomar inom Ålands gymnasium och vuxna i behov av specialpedagogiska insatser är otillräckligt i dagsläget, inom grundskolorna runt om på Åland varierar stödet i olika grad. Vilket stöd du får i din utbildning kan inte vara beroende på i vilken kommun du bor. Ett specialpedagogiskt resurscentrum med ansvar för helheten över hela Åland och med den expertis och kompetens som krävs kan observera, handleda och fortbilda inom områden som intellektuella funktionsvariationer, rörelsehinder, tal- och språkstörning, läs- och skrivsvårigheter, neuropsykiatriska/psykiska funktionsvariationer, hörsel- och synnedsättningar och ha ett särskilt fokus på barns socioemotionella förmågor och språkstöd inom integration.

Ett resurscentrum är en viktig funktion för att utveckla goda läromiljöer på grupp- individ- samt organisationsnivå och undanröja de hinder som finns idag för jämlika möjligheter till utveckling och lärande. Utredningen från 2006 kan ligga till grund för vidare beredning.

FÖRSLAG

Kapitel: 535 Utbildningsverksamhet

Sida: 90

Ändring av motiveringen: Följande text läggs till: "Landskapsregeringen konkretiserar och intensifierar arbetet med barn, ungdomar och vuxna i behov av specialpedagogiska insatser. Ett specialpedagogiskt resurscentrum är en viktig funktion för att utveckla goda läromiljöer på grupp- individ- samt organisationsnivå och undanröja de hinder som finns idag för jämlika möjligheter till utveckling och lärande."

Mariehamn den 11 november 2022

Jessy Eckerman

Nina Fellman

Camilla Gunell

Alands lagting

Lagtingsledamot
Nina Fellman m.fl.

BUDGETMOTION nr 21/2022-2023

Datum
2022-11-11

Till Alands lagting

Slopa ändring av inkomstgräns för studiestöd

I samband med slopandet av inkomstgränsen för studiestöd i tilläggsbudget 1/2022 förespeglades att det skulle leda till att studerande genom att jobba under studietiden skulle vikariera till exempel inom vård och omsorg och avhjälpa arbetskraftsbristen och samtidigt finansiera sina studier med egna pengar.

Socialdemokraterna var från början skeptiska till detta, främst av orsaken att studerande idag inte har väldigt mycket extra tid att jobba om man vill bedriva heltidsstudier. Nu visar en utvärdering från Arbetsmarknads- och studieserviceenheten att effekten av den slopade inkomstgränsen inte alls blev som tänkt, utan ledde till att relativt högavlönade människor lyfter studiestöd för att arbeta vid sidan av studierna. Avlastningen av vård och omsorg har uteblivit, liksom att ungdomar i högre grad skulle arbeta under studietiden. Utvärderingen konstaterar rakt på sak att "slopandet av inkomstgränsen i allra högsta grad bjuder in till att utnyttja studiestödssystemet." Kostnaden för den slopade inkomstgränsen är 135.000.

Ams föreslår en något höjd inkomstgräns, och att regeringen överväger att inrätta en särskild stödform för vuxna som vill omskola sig.

FÖRSLAG

Moment: 50200 Studiestöd

Ändring av anslag: sänks med 135.000 euro

Momentmotivering: Följande text läggs till:

"Den slopade inkomstgränsen för studiestöd hade inte avsedd effekt, och inbjuder till ett överutnyttjande av studiestödet. Landskapsregeringen återkommer därför efter utredning med ett förslag på något höjd inkomstgräns samt eventuellt förslag till ny stödform för vuxna som vill fortbilda eller omskola sig."

Mariehamn den 11 november 2022

Nina Fellman

Jessy Eckerman

Camilla Gunell

Ålands lagting

Lagtingsledamot

Jessy Eckerman m.fl.

BUDGETMOTION nr 22/2022-2023

Datum

2022-11-11

Till Ålands lagting

Ålands folkhögskola

Ålands Folkhögskola som institution är en mycket viktig del av den åländska bildningen. När nu Landskapsregeringen ämnar utreda möjligheterna för Ålands Folkhögskola att ingå under Ålands Gymnasium bör det göras med hänsyn till folkhögskolan som institution. Folkhögskolan står för den fria bildningen och det livslånga lärandet. Också i framtiden behöver man beakta människans hela livssituation där kunskap, fortbildning och bildning har ett egenvärde.

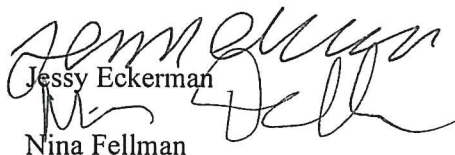
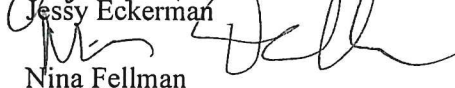
FÖRSLAG

Kapitel: 851 Ålands Folkhögskola/ Långsiktiga motiveringar

Sida: 154

Följande text läggs till: "Utredningen görs med hänsyn till - och med beaktande av att bevara Ålands Folkhögskola som en institution för den fria bildningen och det livslånga lärandet."

Mariehamn den 11 november 2022

Jessy Eckerman

Nina Fellman

Camilla Gunell

Till Ålands lagting

Inkludera Ålands polismyndighet i utvecklingsprojekt för barn och ungas hälsa och välmående

Landskapsregeringens projekt för barn och ungas välmående har som syfte att identifiera strukturella hinder, implementera långsiktiga lösningar och en målinriktad samverkan mellan barnomsorg, skola, utbildning, socialvård, hälso-och sjukvård och aktörer inom tredje sektorn. Projektet "Bygg respekt motverka sexualiserat våld i ord och handling" är också den en viktig del av jämställdhetsarbetet samt det ANDTS-politiska programmet. Det är bra med samverkan och mångprofessionella team. Mycket av det som ungdomar och barn utsätts för, som sexuella trakasserier och våld i nära relationer ligger under straffbalken. Polisen har under många år äskat om medel för att återupprätta sina ungdomspoliser, återskapa det relationsbyggande arbetet på fältet och rikta in sig på arbetet att nå barn och ungdomar i ett preventivt syfte. En tjänst hos Ålands polismyndighet för att stärka polisens roll i det förebyggande arbetet inom de projekten kunde med fördel finansieras med föreslagna projektmedel under perioden.

FÖRSLAG

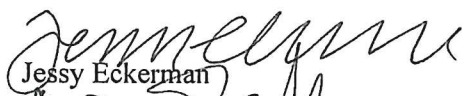
Moment: 44510 Penningautomatmedel för social verksamhet (R)

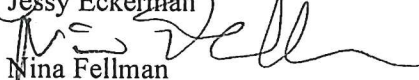
Sida: 73

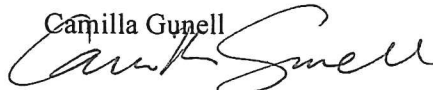
Momentmotiveringen: Följande text läggs till:

”En utökad resurs vid Ålands polismyndighet blir en del av projektet, då flera delar av det barn och unga utsätts för direkt är kopplade till brott och faller under strafflagen.”

Mariehamn den 11 november 2022

Jessy Eckerman

Nina Fellman

Camilla Gunell

Ålands lagting

Lagtingsledamot
Stephan Toivonen

BUDGETMOTION nr 24/2022-2023

Datum
2022-11-10

Till Ålands lagting

Lagtingets samtycke

Det är för tidigt att bevilja samtycke för en öppen fullmakt att arrendera ut 1.000.000.000 m² på 50 år för uppförande av gigantiska vindkraftverk då vi ännu har fått alltför lite information om:

- Hur stora är kostnaderna och vem betalar för anslutningar till elsystemet.
- Hur många ton väger dessa 500 vindkraftverk och kan materialet återanvändas?
- Hur stora blir kostnaderna för och vem betalar för nedmonteringen av 500 vindkraftverk.
- Vilka är de långsiktiga effekter av de gigantiska vindkraftverken på människor, djur, fåglar och fiskar.
- Hur stora mängder mikroplaster och Bisfenol A sprids från dessa vindkraftverk?
- Vilka blir effekterna på prisnivå och prisfluktuationer på el.
- Hur har vindkraftens lönsamhet påverkats av de stora prisfluktuationerna?
- Vem kommer att stå för ägandet i ett kort perspektiv?
- Vilka kommer att äga vindkraftverken i ett längre perspektiv?
- Kommer Tidöavtalet att påverka den åländska vindkraftspolitiken?
- Kommer den svenska vindkraftspolitiken att påverka den finska?
- Den åländska vindkraften skall bli en betydande exportör av fossilfri el när produktionen går på högvarv. Vem står för produktionen när vindmöllorna står stilla? Är den fossilfri?
- Hur kommer 500 blinkande vindkraftverk att påverka den åländska turismen?

All denna information är oerhört väsentlig oberoende om man är för eller emot vindkraftsprojektet.

FÖRSLAG

Moment: 72010 Främjande av hållbar omställning, överföringar (RF) (s 120)

Ändring av momentmotiveringen: Stycket under rubriken "Lagtingets samtycke" i avsnittet "Vindkraftverk" stryks i sin helhet.

Mariehamn den 10 november 2022

Stephan Toivonen

Ålands lagting

Lagtingsledamot

Stephan Toivonen

BUDGETMOTION nr 25/2022-2023

Datum

2022-11-10

Till Ålands lagting

Fokus på miljöfrågor

Miljöbyrån bör fokusera på miljöfrågor, som kan påverkas.

FÖRSLAG

Kapitel: 400 Allmän förvaltning

Sid: 61

Ändring av kapitel motivering: I avsnittet "Äldreomsorg" bör ordet "klimatarbete" strykas.

Mariehamn den 10 november 2022

Stephan Toivonen

Till Ålands lagting

Ökad kompetens om självstyrelsen

Det krävs en omfattande och bred kompetens för att upprätthålla och utveckla självstyrelsen, dels på det allmänna planet inom förvaltningen, dels genom kvalificerad självstyrelsekompetens inom folkrätt och internationella relationer.

Vår egen lagberedning har en viktig roll när det gäller att i lagframställningar kunna motivera och utmana inom riksdagen och statsförvaltningen etablerade definitioner av rättsområden som i praktiken motiverar självstyrelselagens syfte. Detta gäller även, om än i varierande utsträckning, hela självstyrelseförvaltningen.

Ett förslag i syfte att stärka den åländska kompetensen inom det här området är att inom ramen för Högskolan på Åland bygga upp ett internationellt kompetenscenter för autonomiutveckling med ett kontinuerligt kunskapsutbyte med andra autonomier.

Ett sådant "Självstyrelsecenter" kunde med fördel också erbjuda tilläggsutbildning för tjänstemän och politiker inom åländsk lagstiftning och förvaltning.

FÖRSLAG

Kapitel: 850 Högskolan på Åland

Sida: 151

Ändring av motiveringstext: *Följande text läggs till:*

"Under året inleds uppbyggnaden av ett internationellt kompetenscenter för autonomiutveckling med ett kontinuerligt kunskapsutbyte med andra autonomier."

Mariehamn den 11 november 2022

Anders Eriksson

Ålands lagting

Lagtingsledamot
Anders Eriksson

BUDGETMOTION nr 27/2022-2023

Datum
2022-11-11

Till Ålands lagting

Höjning av ensamförsörjartillägget under 2023

Kraftigt stigande priser kombinerat med en skenande inflation som gör våra pengar mindre värda sätter press på hushållens ekonomi. Dessutom spås vi gå in i en lågkonjunktur som kan få arbetslösheten att öka igen.

Bland dem som har det extra svårt i dessa tider finns Ålands alla ensamförsörjare med låga inkomster. För dem räcker det inte med ett utökat grundavdrag i beskattningen för att få vardagen att gå ihop.

För att stöda dessa särskilt ekonomiskt utsatta barnfamiljer och motverka det som i vardagstal kallas barnfattigdom bör ensamförsörjartillägget på barnbidraget höjas, åtminstone temporärt under kommande år. Att ständigt tvingas leva på de ekonomiska marginalerna skapar social utsatthet, vilket är ytterligare en bidragande faktor till att allt för många barn och unga på Åland mår psykiskt dåligt idag.

FÖRSLAG

Moment: 41010 Övriga sociala uppgifter, överföringar (F)

Sida: 65

Ändring av anslag: Ökas med 300.000 euro.

Momentmotivering: *Följande text läggs till motiveringen:*

”Under 2023 höjs barnbidragets ensamförsörjartillägg till 100 euro.”

Mariehamn den 11 november 2022

Anders Eriksson

Ålands lagting

Lagtingsledamot
Anders Eriksson

BUDGETMOTION nr 28/2022-2023

Datum
2022-11-11

Till Ålands lagting

Inför utmanarrätter för att minska offentlig sektor

Tvårt emot vad som utlovas i den sittande regeringens eget program blir Ålands förvaltning bara större och större. I budget för nästa år tillkommer ytterligare 40 årsverken.

Ur regeringsprogrammet framgår:

”Trenden att den offentliga sektorn växer snabbare än den privata skall brytas under perioden.”

I stället för att visa återhållsamhet i ekonomiskt utmanande tider öser regeringen på och skapar nya tjänster som gör den redan överstora offentliga sektorn ännu större. Det här är illa eftersom det inte gagnar den ekonomiska tillväxt som Åland ropar efter.

Offentlig sektor är inte produktiv ur den bemärkelsen att den skapar ekonomiskt förädlings- och mervärde, ökad lönsamhet och avkastning, som lägger grunden för vår välfärd. Tvärtom bidrar offentlig sektor i vissa avseenden till att hämma tillväxt då den verkar inom områden som lika väl eller ännu bättre kunde skötas av privata aktörer.

Återigen hämtat direkt ur regeringsprogrammet:

”Landskapsregeringen har beredskap att pröva entreprenörers utmanarrätt av offentlig verksamhet.”

Inte heller inför regeringens sista år omsätts regeringsprogrammet i praktiken.

För att skapa ett levande och produktivt näringsliv är det ofrånkomligt att verksamheter som inte av tvingande skäl måste skötas av det offentliga bör konkurrensutsättas för att skapa den marknadsmässiga flexibilitet som speglar en västerländsk ekonomi med fri konkurrens. Rent politiskt är det svårt att förstå varför inte regeringen gör detta, särskilt för att skapa en motvikt till den kraftiga ökningen av antalet nya tjänster inom förvaltningen under nästa år.

Förutom att omgående se över vilka verksamheter som direkt kan konkurrensutsättas genom så kallade utmanarrätter vore det åländska samhället förtjänt av att få en klar definition av vad som kan anses ligga inom samhällets kärnverksamhet och vad som ligger utanför och kan skötas minst lika bra och bättre av den privata sektorn.

Samtidigt bör man inom offentlig sektor se över inom vilka områden samhället direkt eller genom offentligt ägda bolag är med och konkurrerar på den öppna marknaden idag – verksamheter som i vissa fall slår undan benen på privata aktörer.

FÖRSLAG

Kapitel: 600 Allmän förvaltning

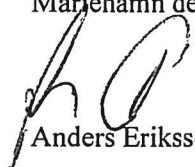
Sida: 96

Följande text läggs till kapitelmotiveringen:

”Regeringen avser att under inledningen av året inleda ett arbete med att kartlägga vilka verksamheter i landskapets regi som kan överlåtas till den privata sektorn enligt följande:

- ringa in de verksamheter som omgående kan konkurrensutsättas
- tillsätta en arbetsgrupp för att definiera vilka områden som tillhör samhällets kärnverksamhet och vilka offentliga verksamheter som kan överlåtas i privat regi.

Marjehamn den 11 november 2022

Anders Eriksson

Till Ålands lagting

Inrätta lågtröskelmottagning för unga som mår psykiskt dåligt

Rapporterna avlöser varandra om att våra barn och unga mår psykiskt dåligt. Ordet ”ångest” är ett begrepp som idag används frekvent även bland barn i tidig ålder för att ge uttryck för en mångbottnad känsla av till exempel stress, prestationssvårigheter, otillräcklighet, uppgivenhet, komplex, utanförskap och så vidare.

Även många av oss vuxna mår dåligt, vilket i sin tur avspeglar sig på barnen. Föräldrarollen är inte heller längre densamma som när vi som är mitt uppe i arbetslivet var barn. Det forskas mycket på vad denna ”ångest” bottnar i och där studie efter studie entydigt visar åtminstone en sak:

Vårt uppkopplade samhälle, via mobiltelefon, gör oss stressade. Den analoga verkligheten har fått ge vika för den virtuella, där det personliga, fysiska mötet bytts till kontakt via en skärm.

Enligt den senaste ungdomsbarometern känner åländska unga fortfarande mer stress och prestationsångest än finlandssvenska i samma ålder. Det här en trend som håller i sig från den förra mätningen och som vi givetvis måste ta på yttersta allvar. Med tanke på den omfattande forskning som gjorts inom området behövs inte ytterligare utredningar, kunskapen finns redan. Nu behövs omgående handling för att möta det stora behovet av stöd och hjälp.

Det är bra att regeringen äntligen lyckats rekrytera två personer som ska jobba med de här frågorna. Dock finns det en uppenbar risk för att uppdraget i allt för stor utsträckning kommer att handla om att utreda orsaker i stället för att aktivt skapa nödvändiga åtgärder.

Vid den paneldiskussion med en lång rad experter som Ålands Framtid arrangerade den 7 november framkom tydligt att barn och unga behöver få stöd och hjälp i ett så tidigt skede som möjligt för förebygga allvarlig psykisk ohälsa. Därför föreslår vi att regeringen i brådskande ordning inrättar en lågtröskelmottagning för barn och unga, till vilken det ska vara enkelt att söka sig då man känner behov av stöd och vägledning.

Det arbete som regeringen nu startar ska således fokusera på samordning av hjälpinsatser mellan olika organisationer och myndigheter i syfte att fånga in alla våra barn och unga som mår psykiskt dåligt i ett så tidigt skede som möjligt.

Lågtröskelmottagningen bör även ha särskild kompetens inom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) som ofta är en grundorsak till psykisk ohälsa bland barn och unga.

FÖRSLAG

Kapitel: 400 Allmän förvaltning

Sida: 61

Ändring av kapitlemotiveringen: *Följande text läggs till under rubriken Mål 2023:*

- regeringen avser att i brådskande ordning inrätta en lågtröskelmottagning för barn och unga, till vilken det ska vara enkelt att söka sig då man känner behov av stöd och vägledning. Lågtröskelmottagningen ska ha särskild kompetens inom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) som ofta är en grundorsak till psykisk ohälsa bland barn och unga.

Mariehamn den 11 november 2022

Anders Eriksson